

19. august 2022

UKA 2022/82

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Namineq kissaatiginngisaminnik meerartaarsinnaanngitsut Qallunaat Nunaanni IVF aamma ICSI-mik ikiorserneqarsinnaanngorlugit angalanermullu, najugaqarnermut, misissortinnermut aammalu ikiorserneqarnermut aningaasartuutit peqqinnissaqarfimmiit akilerneqartarnissaannik neqerooruteqartoqartalernissaa pillugu Naalackersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Tamatumani siunertaralugu namineq kissaatiginngisamik meerartaarsinnaanngitsut ilaqutariinnut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasussamik nuannaarutaasussamillu meerartaarsinnaanngornissaat.

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Tungavilersuut

Peqqinnissaqarfiup 2019-miit namineq kissaatiginngisamik meerartaarsinnaanngitsut Rigshospitalimi IVF aamma/imaluunniit ICSI atorlugit ikiorsiisarnerit neqerorutigiunnaarnikuuaat. Sulisoqarnek tungavissallu peqquataallutik neqeroorut unitsinneqarnikuuvoq.

Tamanna eqqumiigineqarsinnaavoq peqqutigalugu WHO najoqqutaralugu kissaatiginngisamik meerartaarsinnaannginneq nappaatit isigineqarmat, peqqinnissaqarfillu WHO nappaatit najoqqutassai tunaartaralugit ingerlatsivoq¹. Kisiannili Naalackersuisut politikikkut aaliangermikkut namminnek kissaatiginngisaminnik meerartaarsinnaanngitsut meerartaarnissamut kissaataanut ikiuinissaminnut aningaasanik atuiniangillat. Aaliangerneq namineq kissaatiginngisamik meerartaarsinnaanngitsunut kingunerluttussaq, imaammammi nunatsinni aningaasatigut inissisimalluartut kisimik Qaalunaat Nunaannut ikiorserneqariartornissaminnut aningaasartuutit kisimik nammassinnaammasuk.

Inuiaqatigiinni angajoqqaat peqqissut nukittuullu pingaarnersiorlugit politikkeritut suliniangilagut? IVF aamma ICSI ikiorsiisarnerit namineq piumassuserinngisaminik meerartaarsinnaanngitsunut neqeroorutigisangikkutsigit innuttaasut nukissaqarluartut nunanut allanut soorlu IVF-mik ikiorsiisnaassusilinnut nuunnerisigut annaanissaat kingunerisinnaavaa. Immikkut naartusunik sullitaqartuusut toqqissimanartumik pitsaasumik naartusoqarnissaanik soqutigisaqartuusut qularinngilara aappariit namineq kissaatiginngisaminik naartusinnaanngitsut sunaluunniit peqquataasimagaluarpat meerartaarsinnaatitaanermut pisinnaatitaaffeqarnissaannik atuutilersitsinissamut politikkeqarnek isumaqatigissagaat. Isumaginninnikkut, peqqinnissatigut inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnermut pissarsissutaassasoq qularutiginnilara.

Nunatsinni ikiorsiisarnerit tamarmik qulakkeersinnaanatigit paasilluarparput kisiannili taamatut inissimasoqartillugu inuiaqatigiittut piareersimaffigisariaqarparput soorlu Rigshospitalimi ikiorsiinerit qulakkiissallugit.

¹ § 37 akissut; 195/2022

Isumaqqanngilanga ukiumut aappariit 40-ut missingersuutigissagaanni peqqinnissaqarfimmi nukissatigut aningaasatigullu artukkiinavianngitsoq. Politikkeritut pingaarnepaajussaaq aappariit, kisimiittut aappariillu suaaraqatigiittut nunatsinni ilaqutariinnik pilersitsisinaanissaannik preriarfississallugit. Meeqqat inunngortartut amerlanerunissaat pisariaqartipparput. Siunissamut kisitsisitigut siumut atuaanerit takutippaat innuttaqassuseq innuttaariaaserlu agguaqatigiiaarnera peqqutigalugit ukiut sulisinnaassuseqarfiusut amigaatigileriartuinnassagigut. Meeqqat kissaatigineqartut tamarmik iluatiginerisigut Kalaallit Nunaat siunissami kinguaariitsigut nukittunerusoq qulakkeerniarlugu tamaviaartariaqarpugut.

Ineriartorneq tunisassioriaaserlu siumut ingerlanerisigut inuiaqatigiit maanna nikisikkiartorpai aamma nunat skandivnaaviameersut nunallu sanilliussisarfigut meerartaarsinnaassuseq taamatuttaaqaq unammillerneqartussaavoq, tikkuussisoqarlunilu meerartaarsinnaasannginneq akulikilliarthussasoq². Taamatuttaarlunilu inooriaaseq pujortarfiusoq, oqimaappallaarneq avatangiisimiillu sunnertinneq aallaavigalugu meerartaarsinnaasannginneq sunnerneqarujussuutarluni. Tamanna nunatsinni kinguaassiuutitigut nappaatipiluit peqqutigalugit meerartaarsinnaajunnaartarneq ajornartorsiutaareersoq qaavatigut pissaaq, peqqinnissatigut inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutaareeqisoq.

Siunnersuut una nunatta siunissaanut tunngassuteqarpoq. Meeqqat kissaatigineqartut nunatsinni amigaataapput nunami meeqqat inunngortartut ikiliartortumi, ukiunilu kingullerni inunngortartut amerlaqataanik naartuersitsinerit pisarlutik. Nunatsinni aappariit meerartaarusukkaluaqisunut naartuersittarnerit taama amerlatigineri annernartuussaaq pissusissamisuunngilluinnarlunilu.

Neriuppunga maani nunami nammineq kissaatiginngisamik meerartaarsinnaanngikkaanni ikiorserneqarsinnaaneq pitsaanerpaaq neqeroorutigineqartarnissaanik pisinnaatitaaffeqalernissaq pillugu Inatsisartut amerlanerussutillit Demokraatit isumaqatigissagaat.

Taamatut oqarlunga Naalakkersuisut akissutaat partiillu sinnerisa oqaaseqaatissaat qilanaaraakka.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Naalakkersuisut ima ilisimatitsipput:

"Naalakkersuisuniit ilisimatitsissutigissavarput Napparsimavissuarmi Danmarkimiittuni IVF- aamma lesi atortorissaarutit atorlugit ikiorsiinnermut atatillugu angalanermi ineqarnermilu aningaasartuutaasinnaasut 2019-mi qanoq amerlatiginissai missiliorneqareermata. Tassunga tunngatillugu ikiorsertittartussat ukiumut 40-ut missaannik amerlassuseqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaassappat ukiumut 6.000.000 kr.- it missaat tapiissutigineqartartussaassapput. Qanoq amerlatigisunit neqeroorutip atorineqarnissaa qularineqarmat Peqqinnissaqarfimmiit angalanermut 2 ikiorsertikkiartornermut ineqarnermullu aningaasartuutaajumaartussat qanoq amerlatigissanersut naatsorsoruminaappoq. Tamatuma saniatigut Kalaallit Peqqissartut Illuat inissaqartitsinera eqqarsaatig ineqassaaq³."

Namminersorlutik inuussutissarsiateqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

² Rockwool Foundation: Not just later, but fewer: Novel Trends in cohort fertility in the nordic Countries, juli 2020

³ § 37 akissut; 161/2021

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai

Nammineq kissaatiginngisamik meerartaarsinnaanngitsut, soorlu ullumikkut Qallunaat Nunaanni ikiorserneqarnissaminnut namminneq akiliisartut, maanna peqqinnissaqarfimmiit ICSI aamma IVF-mik ikiorserneqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqalissapput.